

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-352-1-4>

**МЕТОДОЛОГІЯ В СУЧАСНИХ НАУКАХ:
ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ**

**METHODOLOGY IN MODERN SCIENCES: MAIN
CHARACTERISTICS**

Бабух І.Б.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Iona Babukh

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Marketing,
Innovation and Regional Development,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
Chernivtsi, Ukraine*

Ціхоцька В.В.

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності «Маркетинг»
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Viktoriia Tsikhotska

*Applicant for hhe Second (Master's) Level of Higher Education,
Specialty "Marketing"
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
Chernivtsi, Ukraine*

Будь-яка наука в своєму розвитку також розробляє та вдосконалює ту частину, які фахівці називають методологією. Як правило, методологію розглядають як вчення про методи пізнання, як систему наукових принципів, на яких базуються дослідження, робиться відбір пізнавальних засобів, методів і прийомів дослідження [1]. На наш погляд, в першу чергу, необхідно підкреслювати у визначенні

методології те, що вона є теорією методів дослідження, побудови теоретичних схем певних наукових концепцій, які і виступають як система знань про теорію науки.

Власне методологія в кожній окремій науці, а особливо в соціогуманітарних науках, визначає способи, за допомогою яких дослідник здобуває нові знання. Вона розробляє особливий шлях дослідження поставленої науково-дослідної мети та створює систему наукової інформації, яка базується на об'єктивних явищах і, що важливо, за допомогою методології розбудовується логіко-аналітичний інструмент пізнання в тій чи іншій науці. Крім цього, методологія виступає в окремих науках як певна базова система основоположних ідей, тобто вона по суті є своєрідним філософським вченням про методи як пізнання, так і перетворення дійсності, формує і розвиває принципи світогляду в процесі теорії та практики в кожній науці.

Жодна наука не може отримати розвитку в рамках будь-якої проблематики, якщо це не супроводжується розвитком методології. В сучасних умовах методологія виступає як окрема наукова дисципліна, особливо для соціогуманітарних наук, де філософи, економісти, психологи, соціологи та інші розробляють загальнофілософські, світоглядні, фундаментальні наукові принципи. В рамках будь-якої науки визначення її окремої проблеми, побудова проблеми дослідження, далі концепції і, власне наукової теорії, а потім перевірка істинності результатів – це і є найбільш важливі підходи в методології науки.

В рамках аналізу методології науковці виокремлюють поняття парадигми тієї чи іншої науки. Як правило, кожна наука розвивається в рамках певної парадигми, або декількох парадигм, коли належні до цієї науки вчені поділяють та застосовують методологічні та аксіологічні (ціннісні) принципи тих чи інших парадигм. Саме парадигми єднають фахівців тієї чи іншої галузі науки, які і визначають певну парадигму та розвивають науку на її базі. В сучасному розумінні вчення про парадигми набули широкого розвитку, а саме поняття парадигми стало найбільш уживаним методологічним терміном будь-якої науки [2].

Філософія та історія науки свідчать, що в кожній із окремих виникали, розвивались, відмирили та функціонують сьогодні відповідні сутності цих наук парадигми. Наприклад, в економічній науці, дослідники розрізняють і використовують вартісну та соціальну парадигми, одна з яких спрямована на пошук шляхів досягнення економічної ефективності (зменшення витрат, максимізація доходів), а друга, власне соціальна парадигма, спрямовує на аналіз людини

в центрі дослідження, на гуманізацію, інтелектуалізацію соціально-економічних процесів.

Сьогодні в умовах цифровізації та інформатизації економіки та суспільства заявляють та вимагають відповідного відображення в науці такі напрями формування нової парадигми економічної науки як провідна роль інформаційно-цифрових мереж, акцентування на багатоваріантності розвитку, розуміння того, що економічна поведінка людини визначається не відомими постулатами раціональності, а ірраціональними чинниками, усвідомлення найбільш глибокої сутнісної природи людини, яка полягає скоріше не в інтелектуальній функції, а в моральності, а тому і необхідність введення в сучасну парадигму економічної науки морально-етичних підходів, категорій та понять. Сучасні тенденції розвитку світової економічної науки свідчать, що соціальна парадигма неминуче змінюється на ту, яка ще в більшій мірі буде враховувати природу людини, тобто спиратись не на світоглядний принцип соціальності, а ширше – на інтелектуальне багатство та моральний порядок суспільства.

Література:

1. Андрійчук В.Г. Сутнісний аспект методології наукових досліджень. *Економіка АПК*. 2016. № 7. С. 87–94.
2. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень : навчально-методичний посібник. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-352-1-5>

**ТРАНСФОРМАЦІЯ КЛАСИЧНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ**

**TRANSFORMATION OF THE CLASSICAL MODEL
OF THE ECONOMY IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION**

Гудзь П.В.

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економічних досліджень
Академії Куявсько-Поморської
м. Бидгощ, Польща;
професор кафедри менеджменту
Національного університету «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

Petro Gudz

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head at the Department of Economic Research
Kujawy and Pomorze University
Bydgoszcz, Poland;
Professor of Department of Management
National University Zaporizhzhia Polytechnik
Zaporizhzhia, Ukraine*

Гудзь М.В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки та митної справи
Національного університету «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

Maryna Gudz

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Economics and Customs
National University Zaporizhzhia Polytechnik
Zaporizhzhia, Ukraine*

Панкова А.В.

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту
Національного університету «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*